

Sprawozdanie z realizacji

**Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla miasta
Wałbrzycha na lata 2016-2020**

**Programu działań profilaktycznych w zakresie
specjalistycznej pomocy dzieciom w rodzinach
zagrożonych przemocą dla miasta Wałbrzycha na
lata 2016-2020**

Problem przemocy domowej, w wyniku funkcjonowania szkodliwych przekonań społecznych, jest problemem często bagatelizowanym lub świadomie pomijanym w publicznej dyskusji. Wokół tej dysfunkcji zostało zbudowanych wiele szkodliwych mitów, które niestety wpływają na deprecjonowanie roli ofiary czy usprawiedliwienie sprawcy; nierzadko są to mity przekazywane pokoleniowo i konstytuują się w świadomości poszczególnych osób już od lat dziecięcych, wpływając na późniejsze zachowania w dorosłym życiu w ramach własnej rodziny. Walka z właśnie tego typu szkodliwymi przekonaniami stanowi główny cel profilaktyki ukierunkowanej na walkę z tą dysfunkcją społeczną – obalenie krzywdzących stereotypów i jasny przekaz traktujący o tym, że żadne przysłowia, powiedzenia czy żarty nie usprawiedliwiają jakichkolwiek działań przemocowych i każde tego typu zjawisko jest przestępstwem w rozumieniu Kodeksu Karnego.

Niezmiernie ważnym jest aby tego typu działania profilaktyczne były proponowane jak najszerszej grupie odbiorców, szczególną uwagę obejmując dzieci i młodzież – to właśnie na tych etapach rozwojowych kształtują się postawy i schematy późniejszego funkcjonowania, również w rodzinie i relacji partnerskiej. Warto także wziąć pod uwagę fakt, że podobnie jak uzależnienia, przemoc domowa również nie jest przypisana jednej konkretnej grupie i wystąpić niezależnie od statusu majątkowego, wykształcenia, płci, wieku czy charakteru relacji. Kluczową kwestią jest tutaj przekazanie osobom doświadczającym przemocy świadomości, że mogą i powinny sięgnąć po pomoc oraz ukształtować w otoczeniu postawę sprzeciwu wobec obserwowanych zachowań przemocowych; w tym kontekście niezmiernie ważnym wydaje się, obok wsparcia indywidualnego czy warsztatów, projektowanie i propagowanie zakrojonych na szeroką skalę kampanii medialnych mających szansę dotrzeć do jak największego grona potencjalnych odbiorców i w znacznie większej skali wpłynąć na zmianę szkodliwych przekonań. W działaniach tych, oprócz uwrażliwienia na same zjawisko oraz kształtowanie braku zgody na przemoc, ważnym jest by zwrócić uwagę również na propagowanie możliwych form wsparcia i pomocy, zarówno osobom doświadczającym tej szkodliwej dysfunkcji jak i osobom stosującym przemoc (w formie grup pomocowych lub konsultacji indywidualnej ze specjalistami).

W celu zmniejszenia zjawiska przemocy podejmowane są działania zapisane w Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla miasta Wałbrzycha na lata 2016-2020 (Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha nr XVII/234/15 z dnia 29 grudnia 2015 r.) oraz Programie profilaktycznym w sprawie specjalistycznej pomocy dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą dla Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2020 (Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha nr XIX/297/16 z dnia 29 marca 2016 r.).

**W ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w 2020 roku
prowadzono:**

• ***Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy***

W ramach pomocy świadczonej na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie pracownicy Działu Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu prowadzili poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne w dwóch punktach miasta:

- ✓ Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3 (do 31 sierpnia 2020 roku).
- ✓ Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26.

Ze wsparcia specjalistów skorzystało 61 osób doświadczających przemocy, którym udzielono łącznie 176 porad. Skalę problemu na przestrzeni ostatnich 4 lat przedstawia poniższa tabela.

Osoby doświadczające przemocy zgłaszające się do punktu konsultacyjnego				
Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	72	52	56	61
Liczba porad	174	151	170	176

W ramach działań kierowanych do osób stosujących przemoc, z których skorzystało 33 osoby, prowadzono:

- indywidualne poradnictwo (udzielono 54 rady) na temat konsekwencji stosowania przemocy,
- motywowano do udziału w programie grupy korekcyjno-edukacyjnej prowadzonej przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia oraz do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione. Osoby doświadczające przemocy otrzymywały pomoc

w formie indywidualnej.

Skalę problemu na przestrzeni ostatnich 4 lat przedstawia poniższa tabela.

Osoby stosujące przemoc zgłaszające się do punktu konsultacyjnego

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	16	15	31	33
Liczba porad	61	34	76	54

Podstawowe założenia pracy z osobą doświadczającą przemocy:

- dodawanie odwagi celem przezwyciężenia poczucia bezradności,
- przezwyciężanie poczucia wstydu i wyjątkowości swojej sytuacji,
- walka z poczuciem osamotnienia z własnymi problemami,
- odkrywanie na nowo własnej wartości i poszanowania dla własnej osoby,
- dostarczanie motywacji i energii do działań mających na celu rozwiązanie problemu,
- zdobywanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinach,
- zaspokajanie potrzeby kontaktów społecznych w grupie o wspólnych interesach i wspólnych problemach,
- zaspokajanie potrzeby akceptacji i zrozumienia ze strony innych,
- zaspokojenie potrzeb altruistycznych („poprzez pomoc innym mogę pomóc sobie”),
- wzmacnianie poczucia swojej wartości i poczucia sprawstwa. Budowanie systemu wsparcia społecznego, który ułatwi osobom dotkniętym przemocą radzenie sobie z wieloma codziennymi trudnościami.

Warsztaty dla rodziców

Celem prowadzonych zajęć była nauka umiejętności nawiązywania efektywnej współpracy z dzieckiem, umiejętności wspierania procesu usamodzielniania się dziecka, rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć, a także radzenia sobie z uczuciami,

modyfikowania niepożądanych i nieodpowiednich zachowań dziecka bez stosowania przemocy.

Prowadzone zajęcia miały pogłębić samoświadomość na temat stosowanych metod wychowawczych, uświadomić rodzicom, że wychowanie powinno opierać się na jasnym i czytelnym systemie wartości. Grupa miała również za zadanie wspieranie i umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu oraz wzmacnianie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji.

W ramach zajęć dla rodziców była prowadzona edukacja na temat zjawiska przemocy, konsekwencji i odpowiedzialności karnej za stosowanie przemocy wobec dziecka. Warsztaty obejmowały również zajęcia z profilaktyki przemocy seksualnej aby uwrażliwić i wyedukować w tym temacie rodziców.

W 2020 roku Dział Wspierana Rodzina zorganizował dwie edycje warsztatów dla rodziców skierowane do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Zajęcia prowadzone były przez pedagoga i asystenta rodziny obejmowały w swoim zakresie cykl 10 spotkań. Druga edycja warsztatów ze względu na wprowadzone obostrzenia związane z sytuacją pandemiczną w kraju realizowana jest w formie zdalnej i trwa do nadal.

I edycja warsztatów dla rodziców		
03.06.2020 - 05.08.2020		
Ilość osób skierowanych na warsztaty	Ilość osób, które ukończyły warsztaty	
19 osób	10 osób w tym 1 mężczyzna	
II edycja warsztatów dla rodziców		
16.09.2020 - nadal		
Ilość osób skierowanych na warsztaty	Ilość osób, które realizują warsztaty indywidualnie	Ilość osób, które ukończyły warsztaty
14 osób	7 osób w tym 2 mężczyzn	trwa nadal

Działania profilaktyczne – warsztaty, szkolenia, spotkania edukacyjne, działania środowiskowe w terenie.

W ramach działań profilaktycznych rozpowszechniano materiały informacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzono działania edukacyjne kierowane do uczniów, nauczycieli, rodziców i mieszkańców Wałbrzycha.

Z uwagi na sytuację wywołaną pandemią, działania profilaktyczne w szkołach prowadzone były w pierwszym kwartale roku. W ostatnim kwartale specjaliści prowadzili online wywiady profilaktyczne z rodzicami. W ramach tych działań rozpowszechniano materiały informacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzono działania edukacyjne kierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców:

1. Profilaktyka cyberprzemocy

Program miał na celu poszerzyć świadomość dzieci i młodzieży na temat zjawiska cyberprzemocy i niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z Internetu. W dzisiejszym świecie każdy korzysta z Internetu, jest on już nieodłączną częścią naszego życia i ważne, aby był on używany mądrze i z rozwagą. Wyszliśmy zatem na przeciw zagrożeniom wynikającym z jego używania przez dzieci i młodzież oraz staraliśmy się wyrobić w uczestnikach proaktywne postawy, niegodzące się na krzywdę w sieci. Celem głównym programu była edukacja z zakresu zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu oraz przekazanie informacji o zdrowych sposobach zachowania w sieci oraz właściwej reakcji na zagrożenia. Do zrealizowania programu wykorzystano elementy z serwisu Sieciaki.pl, elementy scenariusza zajęć „Gdzie jest Mimi?”, „Lekcja bezpieczeństwa” oraz „Seksting”. Posłużono się ćwiczeniami w grupach, ćwiczeniami zbiorowymi, dyskusją oraz materiałem filmowym. Z podań nauczycieli oraz ponownego kontaktu z niektórymi uczestnikami szkoleń wynika, że zamierzony cel został osiągnięty przynajmniej w części. Dzieci kojarzyły czym jest przemoc, jakie są podstawowe zagrożenia oraz jak się przed nimi bronić. Aby utrwalić zdobytą wiedzę oferujemy wałbrzyskim szkołom powtórzenie przez nas warsztatów o podobnej tematyce po kilku miesiącach.

2. Program profilaktyki rówieśniczej i domowej, zachowania konfliktowe

Warsztaty miały na celu poszerzyć świadomość młodzieży odnośnie zachowań agresywnych i konfliktowych oraz uwrażliwić na konsekwencje indywidualne oraz społeczne związane z takimi działaniami. Zajęcia miały na celu zwrócić uwagę uczestników na emocje własne i drugiej osoby oraz granice psychiczne i fizyczne. Miały pokazać lepsze metody reagowania na frustrację i ból niż agresja, a także stworzyć system wsparcia w postaci rówieśników, nauczycieli, specjalistów oraz innych zaufanych osób dorosłych, do których młodzież mogłaby się zgłosić w razie problemów w szkole, czy też domu. Uczestnicy programu poznali czym jest profilaktyka i dlaczego jest tak ważnym zagadnieniem. Poznali miejsca i osoby, do których mogą się udać w razie problemu, a także poznali inne sposoby reagowania i regulowania swoich emocji. Na koniec zajęć uczestnicy byli w stanie określić przynajmniej jedną, zaufaną osobę dorosłą, do której odważyliby się udać po pomoc, znali numery alarmowe i numer Telefonu Zaufania, byli w stanie określić, jakie istnieją rodzaje przemocy, dlaczego stosowanie przemocy jest złe oraz wymyślić kilka swoich własnych, konstruktywnych sposobów na poradzenie sobie z nieprzyjemnymi emocjami. Do zrealizowania programu wykorzystano elementy kampanii „Nie daj się!” i „Słowa leczą. Porozmawiajmy”, a także elementy scenariusza zajęć „Chrońmy dzieci 3” oraz „Bądź kumplem, nie dokuczaj”. Posłużono się ćwiczeniami w grupach, dyskusją oraz materiałem filmowym.

3. Wywiadówka profilaktyczna dla rodziców – przeciwdziałanie przemocy

Celem spotkania była edukacja z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotycząca przeciwdziałania przemocy domowej:

- zachęcenie rodziców aby z szacunkiem i miłością wyznaczać dziecku granice,
- przedstawienie wskazówek umożliwiających zachowanie skuteczności wychowawczej, w postępowaniu z dorastającym dzieckiem,
- poznanie różnych metod wychowawczych oraz ich konsekwencji dla funkcjonowania dziecka,
- klaps i jego wpływ na psychikę dziecka,
- zachęcanie do poszukiwania wsparcia w trudnych i kryzysowych sytuacjach wychowawczych; dostarczenie wiedzy na temat konkretnych miejsc i osób,
- zaznajomienie z obowiązującymi aktami prawnymi,

- przedstawienie procedury NK.

4. Trudny rodzic – szkolenie dla kadry pedagogicznej

Główne zagadnienia jakie zostały poruszone to charakterystyka trudnego rodzica, w jaki sposób reagować na różnorodne zachowania, sposoby budowania pozytywnego kontaktu z różnymi typami rodziców, sposoby kierowania rozmową, techniki radzenia sobie z manipulacją i przekraczaniem granic.

5. Przeciwdziałanie przemocy – Procedura NK

Przedstawienie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, omówienie procedury NK, rola służb w systemie przeciwdziałania przemocy.

6. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Szkolenie adresowane do pracowników socjalnych. Omówiono zmiany takie jak zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zakres kompetencji Policji i Żandarmerii Wojskowej, czasookres policyjnych nakazów.

7. „Kampania Ławkowa”

Kampania ma na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz profilaktyki przeciwdziałania przemocy. W 2020 roku odbyły się dwie edycje. Pierwsza w lutym, druga w czerwcu. Na ławkach placu Magistrackiego i w Rynku zostały rozwieszone zalaminowane hasła antyprzemocowe, tworzone przez uczniów wałbrzyskich szkół. Hasła antyprzemocowe mają na celu uwrażliwiać mieszkańców Wałbrzycha na zjawisko przemocy oraz zwiększyć ich świadomość w tym zakresie.

8. Kampania „Bezpieczna kwarantanna”

Dział Profilaktyki realizował autorską kampanię lokalną „Bezpieczna Kwarantanna”, której celem było świadczenie pomocy osobom/rodzinom przeżywającym kryzys wywołany sytuacją pandemii.

Działania podejmowane w ramach kampanii dotyczyły tworzenia warunków dbania o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne. Dotyczyło to zarówno rodzin objętych procedurą

Niebieskiej Karty ale również takich, w których dochodzi do „cichych aktów przemocy”; do rodzin szeroko pojętych, które funkcjonują prawidłowo ale nie radzą sobie z sytuacją pandemii. Od chwili zamknięcia budynków tj. od 12 marca 2020 roku, pomoc, wsparcie, edukacja przeniosły się do internetu. Na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w ramach kampanii, można było znaleźć informacje o tym, gdzie szukać pomocy, z jakiego wsparcia można skorzystać doświadczając przemocy, jak radzić sobie ze stresem, w jaki sposób radzić sobie w sytuacjach trudnych i sytuacjach doświadczania agresji. Można było otrzymać wsparcie w zakresie problematyki uzależnień oraz w zakresie poznania aktywności, które sprawiają, że pozostawanie w narodowej kwarantannie mogło być bezpieczne i łatwe do przejścia. Przygotowywaliśmy artykuły związane z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych, stresowych, które ukazywały się w ramach kampanii w lokalnej prasie oraz w czterech zakładkach: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie uzależnieniom, rodzina w czasie pandemii i zdrowie psychiczne. Została zaprojektowana ulotka dedykowana mieszkańcom Wałbrzycha oraz pracownikom służby zdrowia, która została kolportowana różnymi źródłami, by dotrzeć do jak największej liczby odbiorców. Ulotka informowała o tym, gdzie, kiedy i w jakich godzinach można otrzymać pomoc i wsparcie psychologiczne pracowników Działu Profilaktyki. Kampania trwała do 29 czerwca 2020 roku.

9. „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć”

To międzynarodowa kampania, organizowana przez Center for Women's Global Leadership poświęcona wspieraniu i koordynacji pracy mającej na celu zlikwidowanie przemocy ze względu na płeć na poziomie lokalnym, państwowym i międzynarodowym. Wybrano dni pomiędzy 25 listopada tj. Międzynarodowym Dniem Przeciw Przemocy Wobec Kobiet, a 10 grudnia tj. Międzynarodowym Dniem Praw Człowieka, aby symbolicznie zaznaczyć związek pomiędzy przemocą wobec kobiet a naruszaniem praw człowieka oraz żeby podkreślić, iż przemoc wobec kobiet jest pogwałceniem praw człowieka. Wspólnym celem osób i organizacji z całego świata zaangażowanych w Kampanię 16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć jest wyeliminowanie wszelkich form przemocy wobec kobiet. Dział Profilaktyki od lat włącza się w kampanię i realizuje ją lokalnie, pomaga tym samym osobom dotkniętym przemocą bez względu na płeć. W 2020 roku, z uwagi na ograniczenia wynikające z sytuacji pandemii, między 25 listopada a 10 grudnia, na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, ukazały się artykuły poświęcone problemowi przemocy wobec kobiet i dzieci, wobec osób starszych i o przemocy dotyczącej ograniczaniu praw człowieka.

10. Kampania „Widzę, Słyszę, Reaguję”

Kampania związana jest z profilaktyką przemocy, ale również uzależnień, ponieważ oba te zjawiska są ze sobą ściśle związane. Odbiorcami kampanii są przede wszystkim ludzie młodzi, zwłaszcza środowiska uczniowskie. Jednocześnie, kampania nie jest ograniczona do jednej grupy odbiorców – zawarte w niej oddziaływania pośrednio lub bezpośrednio mają trafiać do całych środowisk rodzinnych. W realizacji kampanii niezmiernie ważnym czynnikiem była współpraca między instytucjami na co dzień zaangażowanych w działania pomocowe (policja, ratownictwo medyczne, szkoły, straż miejska, MOPS, SOW).

W ramach kampanii „Widzę, Słyszę, Reaguję” od lipca do września, w trzech dzielnicach Wałbrzycha: Podzamczu, Piaskowej Górze i Śródmieściu, odbyły się „Spotkania pod parasolem”. Przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej i Kongresu Kobiet, spotykali się z mieszkańcami Wałbrzycha, aby porozmawiać o sprawach, które mogą dotknąć każdego, bez względu na wiek, czy status społeczny. Do rozmowy zachęcane były głównie osoby starsze, a tematem rozmów była przemoc i sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu. Spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem. Każdy mógł zasięgnąć informacji, gdzie może uzyskać pomoc, poradzić się, otrzymać wsparcie.

Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W omawianym okresie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 315 Niebieskich Kart. Mając na uwadze, nie wszystkie NK zamykane są w okresie sprawozdawczym łącznie prowadzono 483 NK. Łącznie wsparciem grup roboczych objętych zostało 477 osób, z czego 81 osób to pokrzywdzeni małoletni, 339 osób to pokrzywdzone kobiety, 57 osób to pokrzywdzeni mężczyźni.

Powołano 477 grup roboczych, w ramach ich pracy odbyło się 850 spotkań. W grupach roboczych wzięli udział: pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, funkcjonariusze dzielnicowi Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu, specjaliści zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dziale Profilaktyki - pedagodzy, psycholodzy, terapeuci uzależnień, ponadto pedagodzy szkolni i inni członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

W okresie sprawozdawczym z uwagi na ograniczenia związane z epidemią odbyły się 3 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach pracy Zespołu, przeanalizowano i zamknięto postępowanie w 193 sprawach. Obecnie toczy się postępowanie w 249 sprawach.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni kilku lat.

Lp.	Działalność ZI	2016	2017	2018	2019	2020
1	Liczba Niebieskich Kart	263	305	464	328	315
2	Liczba spotkań grup roboczych	1204	1469	1591	1128	850
3	Liczba zamkniętych spraw	209	294	348	202	193
4	Liczba spraw w toku postępowania	174	182	116	126	122
5	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	5	6	4	4	3

Pracownicy Działu Profilaktyki uczestniczyli w 54 grupach roboczych. Udział w Grupach Roboczych, związanych z realizacją Procedury NK polegał na podjęciu współpracy interdyscyplinarnej z innymi specjalistami w celu pomocy osobom/rodzinom polegającej na zatrzymaniu zjawiska przemocy, udziale i realizacji indywidualnych planów pomocy, wspólne poszukiwanie optymalnych rozwiązań, monitorowaniu środowisk rodzinnych, proponowaniu i motywowaniu do indywidualnego kontaktu osób doświadczających przemocy, motywowaniu do udziału w konsultacjach indywidualnych o charakterze korekcyjno-edukacyjnym. Grupy Robocze odbywają się najczęściej w siedzibie MOPS. W uzasadnionych przypadkach (z powodu choroby, podeszłego wieku, wielodzietności) – odbyły się również w miejscu zamieszkania rodziny. Z uwagi na covid pracownicy działu udzielali wsparcia poprzez rozmowy telefoniczne. Udzielono 164 porady 117 osobom.

Działalność Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w ramach realizacji Gminnego Programu

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Wałbrzychu został utworzony z dniem 1 maja 2013 roku. Uchwałą Nr XLVI/437/2013 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 marca 2013 roku.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wałbrzychu jest jednym z 35 na terenie Polski, a drugim na terenie Dolnego Śląska. Ośrodek jest stacjonarną placówką pomocową świadczącą specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy w rodzinie oraz w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, zapewnienie schronienia dla 30 osób w hostelu Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na okres do trzech miesięcy. Pomoc udzielana jest dla mieszkańców Wałbrzycha oraz województwa dolnośląskiego, w wyjątkowych sytuacjach udziela wsparcia osobom z terenu całego kraju. SOW świadczy specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy w rodzinie w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia.

Standard podstawowych usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie obejmuje:

- zapewnienie schronienia ofierze przemocy w rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech
- miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie,
- ochronę ofiary przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie,
- rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary lub jej dzieci pozostających pod jej opieką,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy,
- udzielanie poradnictwa:
 - medycznego,
 - psychologicznego,
 - prawnego,

- socjalnego,
- prowadzenie grup wsparcia lub grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- ocenę sytuacji dzieci na podstawie przeprowadzonego w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego i udzielanie im wsparcia lub pomocy psychologicznej oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- udzielanie konsultacji wychowawczych,
- zapewnienie całodobowego okresowego pobytu,
- zapewnienie pomieszczeń do spania,
- zapewnienie wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejsca do nauki,
- zapewnienie ogólnodostępnych łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe jak i dzieci,
- zapewnienie miejsca do prania i suszenia,
- zapewnienie ogólnodostępnej kuchni.

W celu realizacji powyższych zadań Ośrodek zatrudniał w roku 2020 następującą kadrę, których kwalifikacje zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne:

- ✓ pedagoga
- ✓ pracownika socjalnego
- ✓ terapeutę
- ✓ psychologa
- ✓ socjoterapeutę
- ✓ prawnika.

Nawiązano współpracę z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej "Piaskowa Góra" - wsparcie pielęgniarek oraz położnych. Ponadto klienci SOW korzystali z wsparcia psychiatrów w Przychodni „Anima” oraz „Cogito” oraz w sytuacjach nagłych z pomocy Oddziału Psychiatrycznego Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego.

Osoby przebywające w SOW w latach 2018-2020.

	Wałbrzych 2018r.	Spoza terenu Wałbrzycha 2018r.	Łącznie 2018r.	Wałbrzych 2019r.	Spoza terenu Wałbrzycha 2019r.	Łącznie 2019r.	Wałbrzych 2020r.	Spoza terenu Wałbrzycha 2020r.	Łącznie 2020r.
Kobiety	20	21	41	25	26	51	13	20	33
Mężczyźni	1	0	1	2	0	2	1	0	1
Dzieci	30	16	46	33	40	73	17	25	42
Liczba osób	51	37	88	61	65	126	31	45	76

Zarówno osoby dorosłe jak i dzieci zostały objęte wsparciem specjalistów. Łącznie w roku 2020 przeprowadzono ogólnie 1978 oddziaływań wspierających dla mieszkańców SOW oraz mieszkańców Wałbrzycha.

Wykaz prowadzonych oddziaływań wspierających dla mieszkańców SOW w latach 2018- 2020.

Nazwa oddziaływań	2018 r.	2019 r.	2020 r.
oddziaływania psychologiczne	313	386	233
oddziaływania pedagogiczne i socjalne	776	984	685
oddziaływania terapeutyczne	412	357	561
oddziaływania socjoterapeutyczne	34	72	20
oddziaływania prawne	128	274	303
oddziaływania medyczne	88	126	20
Razem	1751	2199	1822

Oddziaływania zewnętrzne w latach 2018-2020.

Nazwa oddziaływań	2018 r.	2019 r.	2020 r.
oddziaływania psychologiczne	53	31	44
oddziaływania pedagogiczne i socjalne	5	6	9
oddziaływania terapeutyczne	5	2	17
oddziaływania socjoterapeutyczne	0	0	0
oddziaływania prawne	24	35	59
oddziaływania medyczne	0	0	30
Razem	87	74	159

- **oddziaływania psychologiczne**

Praca psychologa w SOW koncentruje się wokół sześciu głównych kierunków działań. Pierwszym z nich jest nawiązanie kontaktu z osobą doświadczającą przemocy albo świadkiem przemocy w sposób, który otwiera szansę na konstruktywną współpracę z tymi osobami. Psycholog, poprzez przeprowadzenie wywiadu z klientką i pracę z dostępną dokumentacją, zajmuje się także diagnozowaniem problemu przemocy w rodzinie. Przeprowadzając diagnozę psychologiczną, psycholog ma na celu rozpoznanie potrzeb i zasobów klientki. Zastosowanie wystandaryzowanych, znormalizowanych narzędzi diagnozy psychologicznej, stosowanie ich zgodnie ze sztuką, wykorzystanie danych z obserwacji klientki i przeprowadzonego wywiadu pozwala na opracowanie zaleceń do pracy dla całego zespołu specjalistów. Indywidualizowane, elastyczne podejście do każdej z klientek, daje szansę na dobranie takich metod pracy i propozycji działań, których wdrożenie daje największą szansę na poprawienie sytuacji życiowej osoby. Psycholog

proceedi również bieżące wsparcie psychologiczne, poradnictwo i działania terapeutyczne, monitoruje stan psychologiczny klientki, prowadzi konsultacje wychowawcze dla rodziców.

Udziela konsultacji dzieciom – prowadzi obserwację, zajęcia o charakterze terapeutycznym, według zaobserwowanych, ale i zgłoszonych przez rodziców potrzeb.

Oddziaływania psychologiczne w latach 2018-2020

Nazwa oddziaływań	Przyjęcie stacjonarne 2018r.	Interwencja zewnętrzna 2018 r.	Razem	Przyjęcie stacjonarne 2019r.	Interwencja zewnętrzna 2019 r.	Razem	Przyjęcie stacjonarne 2020r.	Interwencja zewnętrzna 2020 r.	Razem
Nawiązanie kontakty z ofiarą/ świadkiem przemocy w rodzinie	25	12	37	40	1	41	80	11	91
Udzielanie wsparcia psychologicznego i udzielanie konsultacji wychowawczych	152	22	174	176	28	204	80	11	91
Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie	17	4	21	26	0	26	22	11	33
Przeprowadzanie diagnoz	73	0	73	94	0	94	20	0	20
Prowadzenie terapii indywidualnej	5	4	9	0	1	1	20	11	31
Udzielanie konsultacji dzieciom	41	11	52	50	1	51	11	0	11

Przy czym należy podkreślić, że na interwencje zewnętrzne zgłaszały się osoby, które nie zdecydowały się na pobyt w SOW.

- oddziaływania pedagogiczne i socjalne.**

Do zadań pedagoga oraz pracownika socjalnego należało prowadzenie oddziaływań edukacyjnych dla rodziców, zajęć z dziećmi, prowadzenie poradnictwa zawodowego, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, przygotowywanie diagnozy rodzinnej, rozpoznawanie sytuacji rodziny oraz jej zasobów umożliwiających wyjście z kryzysu,

nawiązywanie współpracy z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz innymi instytucjami pomocy społecznej, udzielanie poradnictwa socjalnego i rodzinnego, a także konsultacji wychowawczych.

Oddziaływania pedagogiczne i socjalne 2020.

Nazwa oddziaływań	Klienci SOW 2018 r.	Interwencje zewnętrzne 2018 r.	RAZEM 2018 r.	Klienci SOW 2019r.	Interwencje zewnętrzne 2019r.	RAZEM 2019 r.	Klienci SOW 2020r.	Interwencje zewnętrzne 2020r.	RAZEM 2020 r.
Ocena sytuacji rodziny oraz dziecka	88	0	88	126	3	129	61	6	67
Pedagogizacja	116	5	121	121	0	121	167	3	170
Poradnictwo zawodowe	56	0	56	67	0	67	27	0	27
Wywiady środowiskowe	37	0	37	53	0	53	15	0	15
Rozmowy dot. bieżącej sytuacji	231	0	231	321	0	321	95	0	95
Konsultacje z instytucjami (MOPS, sąd, szkoły)	82	0	82	98	3	101	222	0	222
Indywidualny plan pomocy	39	0	39	53	0	53	15	0	15
Zespół okresowej oceny sytuacji	117	0	117	145	0	145	83	0	83

W roku 2020 po wcześniejszej konsultacji z prawnikiem oraz socjoterapeutą odbyło się **83** zespołów okresowej oceny sytuacji. W skład zespołu SOW wchodzi: dyrektor, terapeuta, psycholog, pracownik socjalny, pedagog. Na zespoły zapraszani są pracownicy MOPS: asystenci, pracownicy socjalni oraz kuratorzy sądowi.

Ze wsparcia pedagoga skorzystało w roku 2020 interwencyjnie **3** osób, ze wsparcia pracownika socjalnego - **6**. Osoby te nie zdecydowały się na pobyt w SOW.

- oddziaływania terapeutyczne**

Terapeuta prowadził terapię indywidualną i grupy terapeutyczne dla osób dorosłych zgłaszających się do Ośrodka, ponadto udzielał konsultacji wychowawczych, prowadził grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W ostatnim roku, z uwagi na pandemię, z telefonicznego wsparcia terapeuty skorzystało 5 osób niezamieszkujących w hostelu SOW. W roku 2020 w terapii uczestniczyło 22 osoby - klienci SOW - (łącznie terapii indywidualnej 389, grup terapeutycznych 32). Terapeuta wykorzystuje w pracy z klientami terapię TSR- terapia krótkoterminowa skoncentrowana na rozwiązaniu oraz terapię poznawczą MBTC opartą na uważności, terapię akceptacji i zaangażowania ACT.

Oddziaływania terapeutyczne w latach 2018-2020.

Nazwa oddziaływań	Klienci SOW 2018r.	Interwencje zewnętrzne 2018r.	Klienci SOW 2019r.	Interwencje zewnętrzne 2019r.	Klienci SOW 2020r.	Interwencje zewnętrzne 2020r.
Terapia indywidualna	238	5	212	2	389	12
Terapia grupowa	32	0	32	0	32	0
Terapia dla rodziców	142	0	113	0	140	0
Razem	412	5	357	2	561	12

- oddziaływania socjoterapeutyczne**

Mają za zadanie wspomaganie rozwoju dzieci, szczególnie tych, które przejawiają zachowania społecznie nieakceptowane, łamią ogólnie przyjęte normy i zasady. Polegają one na nauce właściwych zachowań, co powoduje odreagowywanie napięć emocjonalnych i przyswajania umiejętności społecznie akceptowanych. Na zajęciach socjoterapeutycznych dzieci poznają siebie, swoje mocne i słabe strony, zdolności, budują poczucie własnej wartości, rozpoznawać i nazywać emocje, uczucia swoje i innych. Równolegle prowadzona

jest **psychoedukacja rodzica**, której celem jest poszerzanie wiedzy na temat rozwoju i wychowania dzieci, co pozwala na lepsze poznawanie i rozumienie ich potrzeb i możliwości. Najważniejsze tematy dotyczą:

- Roli środowiska rodzinnego w rozwoju dziecka.
- Cechy i właściwości dziecka na danym etapie rozwoju.
- Nawyki higieniczne dziecka.
- Trudności dydaktyczne dziecka i sposoby ich przezwyciężania.
- Rozwiązywanie trudności wychowawczych – radzenie sobie z trudnymi zachowaniami dzieci, konsekwencja w wychowaniu.
- Rola mediów w wychowaniu dziecka.
- Racjonalny rozkład dnia – właściwe proporcje między nauką i zabawą, formy organizacji czasu wolnego.

Oddziaływania socjoterapeutyczne w latach 2018-2020.

Nazwa oddziaływań	Klienci SOW 2018	Interwencje zewnętrzne 2018	Klienci SOW 2019	Interwencje zewnętrzne 2019	Klienci SOW 2020	Interwencje zewnętrzne 2020
Grupy socjoterapeutyczne	16	0	20	0	10	0
Zajęcia indywidualne	18	0	52	0	10	0
Razem	34	0	72	0	20	0

• oddziaływania prawne

Do zadań prawnika należało udzielanie porad prawnych z zakresu prawa karnego, rodzinnego, cywilnego, administracyjnego osobom zgłaszającym się do Ośrodka. W ubiegłym roku ze wsparcia prawnika korzystały osoby zamieszkujące SOW oraz mieszkańcy Wałbrzycha.

Wykaz porad prawnych w latach 2018-2020.

Nazwa oddziaływań	Klienci SOW 2018	Porady zewnętrzne z terenu miasta Wałbrzycha 2018	Łącznie 2018	Klienci SOW 2019	Porady zewnętrzne z terenu miasta Wałbrzycha 2019	Łącznie 2019	Klienci SOW 2020	Porady zewnętrzne z terenu miasta Wałbrzycha 2020	Łącznie 2020
Porady prawne/konsultacje	81	16	95	168	22	180	230	40	270
Zawiadomienia	29	0	29	39	0	39	19	0	19
Inne pisma, pozwы	28	6	34	67	13	70	56	19	75

Ponadto, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów SOW we wrześniu zostały przeprowadzone zajęcia prawnicze- edukacja prawna, której tematem były zadłużenia.

- oddziaływania medyczne**

Na podstawie porozumienia z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Ośrodek kierował klientki spoza Wałbrzycha wraz z dziećmi na wizyty kontrolne, otrzymywał wsparcie pielęgniarek oraz położnych. Klientki z Wałbrzycha, mimo propozycji wsparcia korzystały z pomocy swoich przychodni rejonowych.

Oddziaływania medyczne w latach 2018 – 2020.

Rok	Klienci SOW z Wałbrzycha	Klienci SOW spoza terenu Wałbrzycha	Łącznie
2018	51	37	88
2019	61	65	126
2020	20	30	50

Ponadto klienci SOW korzystali ze wsparcia psychiatrów w Przychodni „Anima” oraz „Cogito” oraz w sytuacjach nagłych z pomocy Oddziału Psychiatrycznego Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego.

W roku 2020 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia prowadził oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. SOW przeprowadził edycję dla osób stosujących przemoc wobec dorosłych, oraz osób stosujących przemoc wobec dzieci. W roku 2020r odbyły się dwie edycje programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.:

- dla dorosłych osób stosujących przemoc w rodzinie wobec dorosłych – 60 godzin zajęć grupowych. 7 osób zgłosiło się na zajęcia indywidualne, 3 osoby rozpoczęły zajęcia grupowe. Program ukończyła 1 osoba;
- dla rodziców krzywdzących dzieci- 60 godzin. W zajęciach udział wzięło 5 kobiet, 3 ukończyły program.

Tematyka zajęć obejmowała:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy.
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie.
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie.
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie faktu stosowania tej przemocy.
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.

Program prowadzony był w formie indywidualnych i grupowych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, które rozpoczęły proces zmian postaw i zachowań przemocowych.

Ponadto SOW przeprowadził oddziaływania psychologiczno -terapeutyczne dla osób które w latach wcześniejszych ukończyli Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie. W roku 2020 odbyły się również dwie edycje programu oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych, łącznie 60 godzin zajęć grupowych, w których udział wzięło 4 mężczyzn. Wszyscy ukończyli program.

W roku 2020 SOW realizował superwizje dla realizatorów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych z terenu Dolnego Śląska. Z uwagi na sytuację pandemiczną, część superwizji

odbywała się w trybie on line. Ponadto została zorganizowana superwizja dla pracowników SOW.

Ośrodek nadal współpracuje z Zakładem Psychologii Zdrowia i Psychologii Klinicznej Instytut Psychologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, który prowadzi na terenie ośrodka badania w ramach projektu finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki pdt. „Radzenie sobie ze stresem wśród kobiet doświadczających przemocy. Rola oceny poznawczej w procesie rewiktymizacji”. Systematycznie współpracujemy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, w szczególności z Działem Profilaktyki, Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Dolnego Śląska oraz przychodniami zdrowia, sądami, kuratorami, Prokuraturą oraz Policją.